

2001/EØS/51/09

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDS DIREKTIV 2000/31/EF**av 8. juni 2000****om visse rettslige aspekter ved informasjonssamfunnstjenester, særlig elektronisk handel, i det indre marked (Direktivet om elektronisk handel)(*)**

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 47 nr. 2 og artikkel 55 og 95,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen⁽¹⁾,

under henvisning til uttalelse fra Den økonomiske og sosiale komité⁽²⁾,

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251⁽³⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Den europeiske unions mål er å skape en stadig nærmere sammenslutning mellom de europeiske stater og folk og å sikre økonomisk og sosial framgang. I samsvar med traktatens artikkel 14 nr. 2 utgjør det indre marked et område uten indre grenser, der fritt varebytte og fri bevegelse for tjenester samt etableringsadgang er sikret. Utviklingen av informasjonssamfunnstjenester i et område uten indre grenser er et viktig virkemiddel for å fjerne de skrankene som skiller de europeiske folk.
- 2) Utviklingen av elektronisk handel i informasjonssamfunnet gir betydelige sysselsettingsmuligheter i Fellesskapet, særlig i små og mellomstore bedrifter, og kan bidra til å stimulere både den økonomiske veksten i europeiske foretak og deres investeringer i nyskaping, samt styrke europeisk industris konkurransevne, forutsatt at alle får tilgang til Internett.
- 3) Fellesskapsretten og særtrekkene ved Fellesskapets rettsorden er en vesentlig fordel for at europeiske borgere og operatører fullt ut skal kunne dra nytte av de mulighetene elektronisk handel byr på uten å måtte ta hensyn til grenser. Dette direktiv har derfor som mål å

sikre et høyt fellesskapsrettlig integrasjonsnivå med sikte på å opprette et reelt område uten indre grenser for informasjonssamfunnstjenester.

- 4) Det er viktig å sørge for at den elektroniske handel kan dra full nytte av det indre marked og at det dermed, på samme måte som for rådsdirektiv 89/552/EØF av 3. oktober 1989 om samordning av visse bestemmelser om utøvelse av fjernsynsvirksomhet, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene⁽⁴⁾, kan oppnås et høyt rettslig integrasjonsnivå i Fellesskapet.
- 5) Utviklingen av informasjonssamfunnstjenester i Fellesskapet hemmes av mange rettslige hindringer for det indre markeds gode virkemåte som gjør det mindre attraktivt å utøve etableringsadgang og adgang til fri tjenesteyting. Disse hindringene består i ulikheter i lovgivningene og usikkerhet med hensyn til hvilke nasjonale regler som skal anvendes på disse tjenestene. I mangel av samordning og tilpasning av lovgivningene på de berørte områder, kan disse hindringene begrunnes ut fra EF-domstolens rettspraksis. Det råder rettslig usikkerhet om i hvilken grad medlemsstatene kan kontrollere tjenester som har sitt opphav i en annen medlemsstat.
- 6) I henhold til Fellesskapets mål, traktatens artikkel 43 og 49 og den avledede fellesskapsretten bør disse hindringene fjernes gjennom en samordning av visse nasjonale lovgivninger og en klargjøring av visse rettslige begreper på fellesskapsplan, i den utstrekning dette er nødvendig av hensyn til det indre markeds gode virkemåte. Siden dette direktiv bare berører visse spørsmål som skaper problemer for det indre marked, er det fullt ut i samsvar med kravet i traktatens artikkel 5 om samsvar med nærhetsprinsippet.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EFT L 178 av 17.7.2000, s. 1, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 91/2000 av 27. oktober 2000 om endring av EØS-avtalens vedlegg XI (Telekommunikasjonstjenester), se EØS-tillegget til De Europaiske Fellesskaps Tidende nr. 2 av 11.1.2001, s. 8.

⁽¹⁾ EFT C 30 av 5.2.1999, s. 4.

⁽²⁾ EFT C 169 av 16.6.1999, s. 36.

⁽³⁾ Europaparlamentsuttalelse av 6. mai 1999 (EFT C 279 av 1.10.1999, s. 389), Rådets felles holdning av 28. februar 2000 (EFT C 128 av 8.5.2000, s. 32) og europaparlamentsbeslutning av 4. mai 2000 (ennå ikke offentliggjort i EFT).

⁽⁴⁾ EFT L 298 av 17.10.1989, s. 23. Direktivet sist endret ved europaparlaments- og rådsdirektiv 97/36/EF (EFT L 202 av 30.7.1997, s. 60).

- 7) For å sikre rettssikkerheten og forbrukernes tillit må det i dette direktiv fastsettes en klar generell ramme for visse rettslige aspekter ved elektronisk handel i det indre marked.
- 8) Formålet med dette direktiv er å skape en rettslig ramme som sikrer fri bevegelighet for informasjonssamfunnstjenester mellom medlemsstatene, ikke å harmonisere strafferettsområdet som sådant.
- 9) I mange tilfeller kan fri bevegelighet for informasjonssamfunnstjenester være et konkret fellesskapsrettslig uttrykk for et mer generelt prinsipp, nemlig ytringsfriheten, som hjemlet i artikkel 10 nr. 1 i Konvensjonen om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter, som samtlige medlemsstater har ratifisert. På denne bakgrunn må direktivene som omhandler yting av informasjonssamfunnstjenester sikre at slik virksomhet kan utøves fritt etter nevnte artikkel, med forbehold bare for de restriksjoner som er fastsatt i nr. 2 i nevnte artikkel og i traktatens artikkel 46 nr. 1. Hensikten med dette direktiv er ikke å påvirke grunnleggende nasjonale regler og prinsipper med hensyn til ytringsfriheten.
- 10) I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet begrenser tiltakene fastsatt i dette direktiv seg strengt til det som er nødvendig for å oppnå et indre marked som virker godt. Der det er nødvendig med tiltak på fellesskapsplan, og for å sikre et område virkelig uten indre grenser med hensyn til elektronisk handel, må direktivet sikre et høyt vernnivå for de mål som er av allmenn interesse, særlig beskyttelse av mindreårige og av menneskeverdet, forbrukervernet og vernet av folkehelsen. I henhold til traktatens artikkel 152 er vern av folkehelsen en grunnleggende del av Fellesskapets politikk på andre områder.
- 11) Dette direktiv berører ikke det eksisterende vernnivå, særlig med hensyn til vern av folkehelsen og forbrukerinteressene, og som er fastsatt ved fellesskapsdokumenter. Blant annet utgjør rådsdirektiv 93/13/EØF av 5. april 1993 om urimelige vilkår i forbrukeravtaler⁽¹⁾ og europaparlaments- og rådsdirektiv 97/7/EF av 20. mai 1997 om forbrukervern ved fjernsalgsavtaler⁽²⁾ et grunnleggende element for forbrukervernet i kontraktsforhold. Disse direktivene kommer i sin helhet til anvendelse også på informasjonssamfunnstjenester. Samme gjeldende fellesskapsrett som får anvendelse i sin helhet på informasjonssamfunnstjenester, omfatter i tillegg særlig rådsdirektiv 84/450/EØF av 10. september 1984 om villedende og sammenlignende reklame⁽³⁾, rådsdirektiv 87/102/EØF av 22. desember 1986 om tilnærming av medlemsstatenes lover og forskrifter om forbrukerkreditt⁽⁴⁾, rådsdirektiv 93/22/EØF av 10. mai 1993 om investeringstjenester i forbindelse med verdipapirer⁽⁵⁾, rådsdirektiv 90/314/EØF av 13. juni 1990 om pakkereiser, herunder pakkeferier og pakketurer⁽⁶⁾, europaparlaments- og rådsdirektiv 98/6/EF av 16. februar 1998 om forbrukarvern ved opplysning av priser på forbruksvarer⁽⁷⁾, rådsdirektiv 92/59/EØF av 29. juni 1992 om alminnelig produktsikkerhet⁽⁸⁾, europaparlaments- og rådsdirektiv 94/47/EF av 26. oktober 1994 om beskyttelse av kjøperen i forbindelse med visse aspekter ved avtaler om deltidsbruksrett til fast eiendom (timeshare-avtaler)⁽⁹⁾, europaparlaments- og rådsdirektiv 98/27/EF av 19. mai 1998 om nedlegging av forbod med omsyn til vern av forbrukerinteresser⁽¹⁰⁾, rådsdirektiv 85/374/EØF av 25. juli 1985 om produktansvar⁽¹¹⁾, europaparlaments- og rådsdirektiv 1999/44/EF av 25. mai 1999 om visse sider ved forbrukerkjøp og tilknyttede garantier⁽¹²⁾, det framtidige europaparlaments- og rådsdirektivet om fjernsalg av finansielle tjenester til forbrukere og rådsdirektiv 92/28/EØF av 31. mars 1992 om reklame for legemidler til mennesker⁽¹³⁾. Dette direktiv bør ikke berøre europaparlaments- og rådsdirektiv 98/43/EF av 6. juli 1998 om tilnærming av medlemsstatenes lover og forskrifter om reklame og sponing til fordel for tobakksvarer⁽¹⁴⁾, som er vedtatt innenfor rammen av det indre marked, eller direktiver om vern av folkehelsen. Dette direktiv utfyller informasjonskravene fastsatt i de nevnte direktiver, særlig direktiv 97/7/EF.
- 12) Visse former for virksomhet må utelukkes fra dette direktivs virkeområde, da adgangen til å yte tjenester på disse områdene på det nåværende stadium ikke kan garanteres etter traktaten eller gjeldende avledet regelverk. Denne utelukkelsen berører ikke dokumenter som kan vise seg å være nødvendige for det indre markeds gode virkemåte. Beskatning, særlig merverdiavgift, som pålegges mange av tjenestene omfattet av dette direktiv, må utelukkes fra direktivets virkeområde.
- 13) Dette direktiv har ikke som mål å fastsette regler om skatte- og avgiftsplikt, og berører heller ikke utarbeidingen av fellesskapsdokumenter om skatte- og avgiftsmessige sider ved elektronisk handel.

⁽¹⁾ EFT L 95 av 21.4.1993, s. 29.

⁽²⁾ EFT L 144 av 4.6.1997, s. 19.

⁽³⁾ EFT L 250 av 19.9.1984, s. 17. Direktivet endret ved europaparlaments- og rådsdirektiv 97/55/EF (EFT L 290 av 23.10.1997, s. 18).

⁽⁴⁾ EFT L 42 av 12.2.1987, s. 48. Direktivet sist endret ved europaparlaments- og rådsdirektiv 98/7/EF (EFT L 101 av 1.4.1998, s. 17).

⁽⁵⁾ EFT L 141 av 11.6.1993, s. 27. Direktivet sist endret ved europaparlaments- og rådsdirektiv 97/9/EF (EFT L 84 av 26.3.1997, s. 22).

⁽⁶⁾ EFT L 158 av 23.6.1990, s. 59.

⁽⁷⁾ EFT L 80 av 18.3.1998, s. 27.

⁽⁸⁾ EFT L 228 av 11.8.1992, s. 24.

⁽⁹⁾ EFT L 280 av 29.10.1994, s. 83.

⁽¹⁰⁾ EFT L 166 av 11.6.1998, s. 51. Direktivet endret ved direktiv 1999/44/EF (EFT L 171 av 7.7.1999, s. 12).

⁽¹¹⁾ EFT L 210 av 7.8.1985, s. 29. Direktivet endret ved direktiv 1999/34/EF (EFT L 141 av 4.6.1999, s. 20).

⁽¹²⁾ EFT L 171 av 7.7.1999, s. 12.

⁽¹³⁾ EFT L 113 av 30.4.1992, s. 13.

⁽¹⁴⁾ EFT L 213 av 30.7.1998, s. 9.

- 14) Vernet av fysiske personer i forbindelse med edb-behandling av personopplysninger reguleres utelukkende av europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger⁽¹⁾, og av europaparlaments- og rådsdirektiv 97/66/EF av 15. desember 1997 om behandling av personopplysninger og vern av privatlivets fred innen telekommunikasjonssektoren⁽²⁾, som i sin helhet får anvendelse på informasjonssamfunnstjenester. Med disse direktivene er det allerede fastsatt en fellesskapsrettslig ramme på området persondata, og det er derfor ikke nødvendig å behandle dette spørsmålet i dette direktiv for å sikre at det indre marked virker godt, særlig fri bevegelse for personopplysninger mellom medlemsstatene. Dette direktiv bør gjennomføres og anvendes i fullt samsvar med prinsippene for beskyttelse av personopplysninger, særlig med hensyn til uønskede kommersielle meddelelser og mellommanns ansvar. Dette direktiv kan ikke hindre anonym bruk av åpne nett som Internett.
- 15) Telekommunikasjonsfortroligheten er sikret i artikkel 5 i direktiv 97/66/EF. I henhold til nevnte direktiv skal medlemsstatene forby enhver form for inngripen i eller overvåking av slik kommunikasjon av andre enn avsenderen og mottakeren, unntatt dersom dette er tillatt i henhold til lov.
- 16) Utelukkelsen av pengespillvirksomhet fra dette direktivs virkeområde omfatter bare hasardspill, lotterier og veddemål som innebærer at det satses penger. Utelukkelsen omfatter ikke konkurranser eller spill som har som mål å fremme salg av varer eller tjenester, der eventuell betaling bare brukes til å anskaffe de varer eller tjenester som disse konkurransene eller spillene skal fremme salget av.
- 17) Definisjonen av informasjonssamfunnstjenester finnes allerede i fellesskapsretten, i europaparlaments- og rådsdirektiv 98/34/EF av 22. juni 1998 om en informasjonsprosedyre for standarder og tekniske forskrifter samt regler for informasjonssamfunnstjenester⁽³⁾, og i europaparlaments- og rådsdirektiv 98/84/EF av 20. november 1998 om rettsleg vern av tilgangskontrollerte og tilgangskontrollerende tenester⁽⁴⁾. Denne definisjonen omfatter enhver tjeneste som ytes, vanligvis mot vederlag, over avstand ved bruk av elektronisk utstyr for behandling (herunder digital komprimering) og lagring av data, på individuell anmodning fra en tjenestemottaker. Tjenestene som er nevnt i den veiledende listen gjengitt i vedlegg V til direktiv 98/34/EF, men som ikke omfatter behandling og lagring av data, omfattes ikke av denne definisjonen.
- 18) Informasjonssamfunnstjenester omfatter en lang rekke former for økonomisk virksomhet som foregår direktekoplet. Slik virksomhet kan særlig bestå i direktekoplet salg av varer. Virksomhet som varelevering som sådan eller frakoplet tjenesteyting er ikke omfattet. Informasjonssamfunnstjenester er ikke begrenset utelukkende til tjenester som fører til direktekoplet kontraktsinngåelse, men i den grad de utgjør en form for økonomisk virksomhet omfatter de også tjenester der vederlaget ikke ytes av dem som mottar dem, f.eks. tjenester som går ut på å tilby direktekoplet informasjon eller direktekoplete kommersielle meddelelser, eller som leverer verktøy for søking etter, tilgang til og gjenfinning av data. Informasjonssamfunnstjenester omfatter også tjenester som består i å overføre informasjon over et kommunikasjonsnett, å skaffe tilgang til et kommunikasjonsnett eller å være vert for informasjon gitt av en tjenestemottaker. Fjernsynstjenester i henhold til direktiv 89/552/EØF og radiokringkastingstjenester er ikke informasjonssamfunnstjenester, da de ikke ytes på individuell anmodning. Derimot er tjenester som overføres fra punkt til punkt, som video på bestilling eller levering av kommersielle meddelelser med elektronisk post informasjonssamfunnstjenester. Fysiske personers bruk av elektronisk post eller tilsvarende individuelle kommunikasjonsmidler som ikke er et ledd i deres forretnings- eller yrkesmessige virksomhet, herunder bruk i forbindelse med kontraktsinngåelse mellom slike personer, er ikke en informasjonssamfunnstjeneste. Det avtalemessige forhold mellom en arbeidstaker og en arbeidsgiver er ikke en informasjonssamfunnstjeneste. Former for virksomhet som ikke kan utøves over avstand med elektroniske midler, som lovfestet revisjon av et foretaks regnskap eller en legekonsultasjon som krever en fysisk undersøkelse av pasienten, er ikke informasjonssamfunnstjenester.
- 19) Bestemmelsen av en tjenesteyters etableringssted bør skje i samsvar med Domstolens rettspraksis, der det framgår at begrepet etablering innebærer faktisk utøvelse av økonomisk virksomhet gjennom et fast forretningssted på ubestemt tid. Dette kravet er også oppfylt når et selskap er stiftet for et gitt tidsrom. Etableringsstedet for et selskap som yter tjenester via et nettsted i Internett er verken det stedet der de tekniske midler som tjener som støtte for nettstedet befinner seg, eller det stedet der det er tilgang til nettstedet, men det stedet der selskapet utøver sin økonomiske virksomhet. I tilfeller der en tjenesteyter har flere etableringssteder, er det viktig å fastslå fra hvilket etableringssted den aktuelle tjenesten ytes. I tilfeller der det er vanskelig å fastslå hvilket av flere etableringssteder en gitt tjeneste ytes fra, er etableringsstedet det stedet der tjenesteyteren har senteret for de former for virksomhet som er knyttet til denne særlige tjenesten.

⁽¹⁾ EFT L 281 av 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ EFT L 24 av 30.1.1998, s. 1.

⁽³⁾ EFT L 204 av 21.7.1998, s. 37. Direktivet endret ved direktiv 98/48/EF (EFT L 217 av 5.8.1998, s. 18).

⁽⁴⁾ EFT L 320 av 28.11.1998, s. 54.

- 20) Definisjonen av «tjenestemottaker» omfatter alle former for bruk av informasjonssamfunnstjenester, enten brukeren er en person som leverer informasjon i åpne nett som Internett eller en person som søker etter informasjon i Internett av private eller yrkesmessige grunner.
- 21) Omfanget av det samordnede området berører ikke en framtidig fellesskapsharmonisering med hensyn til informasjonssamfunnstjenester og framtidig lovgivning vedtatt på nasjonalt plan i samsvar med fellesskapsretten. Det samordnede området omfatter bare krav til direktekoplet virksomhet som direktekoplet informasjon, direktekoplet reklame, direktekoplet kjøp og direktekoplet kontraktsinngåelse, og berører ikke medlemsstatenes lovfestede krav med hensyn til varer, som sikkerhetsstandarder, merkeplikt eller produktansvar, eller medlemsstatenes krav med hensyn til levering eller transport av varer, herunder distribusjon av legemidler. Det samordnede området omfatter ikke offentlige myndigheters utøvelse av forkjøpsrett for visse varer, som kunstverker.
- 22) Tilsynet med informasjonssamfunnstjenester bør føres ved virksomhetens opprinnelsessted for å sikre et effektivt vern av mål som er av allmenn interesse. For dette formål må det garanteres at vedkommende myndighet sikrer dette vernet ikke bare for sin egen stats borgere, men for alle borgere i Fellesskapet. For å bedre den gjensidige tillit mellom medlemsstatene er det grunnleggende nødvendig å presisere at dette er ansvaret til den stat der tjenestene har sin opprinnelse. For å sikre reell adgang til tjenesteyting og rettssikkerheten for tjenesteytere og tjenestemottakere, bør disse informasjonssamfunnstjenestene i prinsippet være underlagt lovgivningen i medlemsstaten der tjenesteyteren er etablert.
- 23) Dette direktiv har ikke som formål å etablere tilleggsregler innen internasjonal privatrett i forbindelse med lovkonflikter eller å berøre domstolenes kompetanse. Bestemmelsene i den lovgivning som gis anvendelse etter reglene for internasjonal privatrett, må ikke innskrenke adgangen til å yte informasjonssamfunnstjenester som fastsatt i dette direktiv.
- 24) I forbindelse med dette direktiv er det uten hensyn til prinsippet om tilsyn ved informasjonssamfunnstjenestenes opprinnelsessted tillatt for medlemsstater, på vilkårene fastsatt i dette direktiv, å treffe tiltak for å begrense den frie bevegelse for informasjonssamfunnstjenester.
- 25) Nasjonale domstoler, herunder de alminnelige domstoler, kan ved behandling av privatrettslige tvister treffe tiltak med sikte på å avvike fra adgangen til å yte informasjonssamfunnstjenester i samsvar med vilkårene fastsatt i dette direktiv.
- 26) Medlemsstatene kan, i samsvar med vilkårene fastsatt i dette direktiv, anvende sine nasjonale strafferettsregler og sin nasjonale straffeprosess med sikte på å iverksette alle etterforskningstiltak og andre tiltak som måtte være nødvendige for å oppklare og forfølge straffbare forhold, uten å måtte underrette Kommisjonen om disse tiltakene.
- 27) Dette direktiv bidrar sammen med det framtidige europaparlaments- og rådsdirektivet om fjernsalg av finansielle tjenester til forbrukere til at det skapes en rettslig ramme for direktekoplet yting av finansielle tjenester. Dette direktiv foregriper ikke framtidige initiativer på området finansielle tjenester, særlig når det gjelder harmonisering av atferdsreglene på dette området. Den mulighet medlemsstatene har etter dette direktiv til under bestemte omstendigheter å innskrenke adgangen til å yte informasjonssamfunnstjenester for å verne forbrukerne, omfatter også tiltak på området finansielle tjenester, særlig tiltak med henblikk på å verne investorer.
- 28) Medlemsstatenes forpliktelse til ikke å kreve forhåndstillatelse for adgang til å utøve virksomhet som yter av informasjonssamfunnstjenester, gjelder ikke for de posttjenester som er omfattet av europaparlaments- og rådsdirektiv 97/67/EF av 15. desember 1997 om felles regler for utviklingen av et indre marked for posttjenester i Fellesskapet og forbedring av tjenestenes kvalitet⁽¹⁾, og som består i fysisk overlevering av en utskrift av en e-postmelding, og berører ikke ordningene med frivillig akkreditering, særlig for ytere av sertifiseringstjenester for elektroniske signaturer.
- 29) Kommersielle meddelelser er av avgjørende betydning for finansieringen av informasjonssamfunnstjenester og for utviklingen av en lang og variert rekke av nye gratistjenester. Av hensyn til forbrukervernet og god forretningsskikk må kommersielle meddelelser, herunder meddelelser om rabatter og salgsfremmende tilbud, konkurranser og spill tilfredsstillende en rekke krav til oversiktighet. Disse kravene berører ikke direktiv 97/7/EF. Dette direktiv bør ikke få noen virkning for eksisterende direktiver om kommersielle meddelelser, særlig direktiv 98/43/EF.
- 30) Sending av uønskede kommersielle meddelelser med elektronisk post kan være irriterende for forbrukerne og for yterne av informasjonssamfunnstjenester, og kan også føre til at interaktive nett ikke virker på en tilfredsstillende måte. Spørsmålet om mottakers samtykke for visse former for uønskede kommersielle meddelelser behandles ikke i dette direktiv, men har allerede vært behandlet, særlig i direktiv 97/7/EF og i direktiv 97/66/EF. I de medlemsstater som tillater sending av uønskede kommersielle meddelelser med elektronisk post, bør foretakenes installering av hensiktsmessige filtreringssystemer stimuleres og lettes. Dessuten må under enhver omstendighet uønskede kommersielle meddelelser klart kunne identifiseres som

(¹) EFT L 15 av 21.1.1998, s. 14.

sådanne for å bedre oversiktligheten og fremme funksjonsevnen til slike systemer som er installert av foretakene. Sending av uønskede kommersielle meddelelser med elektronisk post bør ikke føre til tilleggskostnader for mottakeren.

- 31) De medlemsstater som tillater at tjenesteytere etablert på deres territorium sender uønskede kommersielle meddelelser med elektronisk post uten at mottakeren på forhånd har gitt sitt samtykke, må påse at tjenesteyterne jevnlig konsulterer reservasjonsregistrene der fysiske personer som ikke ønsker å motta denne form for kommersielle meddelelser, kan registrere seg, og at de respekterer disse personers ønske.
- 32) For å fjerne hindringer for utviklingen av tjenester over landegrensene i Fellesskapet som utøvere av lovregulerte yrker kan tilby i Internett, er det nødvendig å sikre at de regler for utøvelse av yrket som er fastsatt særlig for å verne forbrukerne eller folkehelsen, overholdes på fellesskapsplan. Atferdsregler på fellesskapsplan er det beste virkemiddel for å fastsette de yrkesetiske reglene som skal anvendes på kommersielle meddelelser. Det bør oppmuntres til utarbeiding og eventuelt tilpasning av slike atferdsregler, uten at dette går ut over selvstendigheten til bransjeorganer og -sammenslutninger.
- 33) Dette direktiv utfyller fellesskapsretten og nasjonal lovgivning med hensyn til lovregulerte yrker, slik at det opprettholdes et sammenhengende sett av regler på dette område.
- 34) Hver medlemsstat må tilpasse de deler av sin lovgivning som inneholder krav, særlig formkrav, som kan hindre bruken av elektronisk inngåtte kontrakter. Det må foretas en systematisk gjennomgåelse av den lovgivning som krever slik tilpasning, og gjennomgåelsen må omfatte alle nødvendige faser og ledd i kontraktsprosessen, herunder arkivering av kontrakten. Resultatet av denne tilpasningen skal være å muliggjøre elektronisk inngåelse av kontrakter. Rettsvirkningen av elektroniske signaturer behandles i europaparlaments- og rådsdirektiv 1999/93/EF av 13. desember 1999 om en fellesskapsramme for elektroniske signaturer⁽¹⁾. Mottakskvitteringen fra tjenesteyteren kan bestå i direktekoplet yting av den betalte tjenesten.
- 35) Dette direktiv berører ikke medlemsstatenes mulighet til å opprettholde eller fastsette generelle eller spesifikke lovfestede krav til kontrakter som kan oppfylles med elektroniske midler, særlig krav til sikkerhet med hensyn til elektroniske signaturer.
- 36) Medlemsstatene kan opprettholde restriksjoner på bruk av elektroniske kontrakter når det gjelder kontrakter der loven krever medvirkning av domstoler, offentlige myndigheter eller yrker der det utøves offentlig myndighet. Denne muligheten omfatter også kontrakter

der det kreves medvirkning av domstoler, offentlige myndigheter eller yrker der det utøves offentlig myndighet for at de skal ha rettsvirkning overfor tredjemann, samt kontrakter der loven krever bekreftelse eller attestasjon av notarius publicus.

- 37) Medlemsstatenes forpliktelse til å fjerne hindringer for bruken av elektroniske kontrakter omfatter bare hindringer som følger av lovfestede krav, og ikke hindringer av praktisk art som skyldes at det i visse tilfeller ikke er mulig å bruke elektroniske midler.
- 38) Medlemsstatenes forpliktelse til å fjerne hindringer for bruken av elektroniske kontrakter skal gjennomføres i samsvar med de lovfestede krav til kontrakter som er uttrykt i fellesskapsretten.
- 39) Unntak fra bestemmelsene om kontrakter inngått utelukkende ved bruk av elektronisk post eller tilsvarende individuelle meddelelser som fastsatt i dette direktiv, må med hensyn til de opplysninger som skal gis og det å foreta bestilling, ikke føre til at disse bestemmelser omgås av yterne av informasjonssamfunnstjenester.
- 40) Både eksisterende og nye forskjeller mellom medlemsstatenes lovgivning og rettspraksis med hensyn til tjenesteyternes ansvar når de opptrer som mellommenn, er til hinder for det indre markeds virkemåte, særlig ved at de vanskeliggjør utviklingen av tjenester over landegrensene og skaper konkurransevridning. Tjenesteyterne har i visse tilfeller plikt til å handle for å forhindre ulovlig virksomhet eller bringe den til opphør. Dette direktiv bør danne et hensiktsmessig grunnlag for utarbeiding av raske og sikre framgangsmåter for fjerning av ulovlig informasjon og sperring av tilgangen til den. Slike framgangsmåter bør utarbeides på grunnlag av frivillige avtaler framforhandlet mellom alle berørte parter og oppmuntres til av medlemsstatene. Alle parter som deltar i ytingen av informasjonssamfunnstjenester har interesse av at slike framgangsmåter vedtas og anvendes. Bestemmelsene i dette direktiv om ansvar bør ikke hindre de forskjellige berørte parters utvikling og faktiske bruk av tekniske beskyttelses- og identifikasjonssystemer samt overvåkingsverktøy som er muliggjort ved digital teknologi, samtidig som begrensningene fastsatt i direktiv 95/46/EF og 97/66/EF overholdes.
- 41) Ved dette direktiv skapes det balanse mellom de forskjellige berørte interesser og fastsettes det prinsipper som kan tjene som utgangspunkt for standarder og avtaler innen bransjen.
- 42) Ansvarsfritakene fastsatt i dette direktiv gjelder bare for tilfeller der informasjonssamfunnstjenesteyterens virksomhet er begrenset til den tekniske prosessen med å drive og gi tilgang til et kommunikasjonsnett der informasjon som er gjort tilgjengelig av tredjemann,

⁽¹⁾ EFT L 13 av 19.1.2000, s. 12.

- overføres eller lagres midlertidig, utelukkende med det formål å øke overføringseffektiviteten. Denne virksomheten er av rent teknisk, automatisk og passiv art, noe som betyr at yteren av informasjonssamfunnstjenester verken har kunnskap om eller kontroll over den informasjon som overføres eller lagres.
- 43) En tjenesteyter kan gis ansvarsfritak ved ren formidling og mellomlagring dersom vedkommende ikke har noen befattning med den informasjon som overføres. Dette forutsetter blant annet at han ikke foretar noen endringer i den informasjon han overfører. Dette kravet omfatter ikke tekniske inngrep som foretas under overføringen, da de ikke endrer den overførte informasjons integritet.
- 44) En tjenesteyter som bevisst samarbeider med en mottaker av sine tjenester i den hensikt å begå ulovlige handlinger, går utover grensen for ren formidling eller mellomlagring, og omfattes derfor ikke av de former for ansvarsfritak som er fastsatt for denne type virksomhet.
- 45) De ansvarsbegrensninger som er fastsatt for tjenesteytende mellommenn i dette direktiv, er ikke til hinder for at det gis forskjellige former for pålegg. Disse påleggene kan blant annet ha form av en beslutning fra en domstol eller forvaltningsmyndighet med krav om at overtredelser bringes til opphør eller forhindres, herunder ved fjerning av den ulovlige informasjonen eller ved at tilgangen til den sperres.
- 46) For å omfattes av en ansvarsbegrensning må en yter av en informasjonssamfunnstjeneste som består i å lagre informasjon, så snart vedkommende faktisk har fått kjennskap til eller er blitt klar over ulovlig virksomhet, umiddelbart treffe tiltak med sikte på å fjerne den aktuelle informasjonen eller sperre tilgangen til den. Når den fjernes eller tilgangen til den sperres, skal det skje under overholdelse av prinsippet om ytringsfrihet og de framgangsmåter som er fastsatt for dette formål på nasjonalt plan. Dette direktiv berører ikke medlemsstatenes mulighet til å fastsette spesifikke krav som skal være oppfylt så snart som mulig før informasjonen fjernes eller tilgangen til den sperres.
- 47) Det er bare med hensyn til generelle forpliktelser medlemsstatene er forhindret fra å pålegge tjenesteytere overvåkingsplikt. Dette omfatter ikke overvåkingsplikt i særskilte tilfeller, og berører særlig ikke avgjørelser truffet av nasjonale myndigheter i samsvar med nasjonal lovgivning.
- 48) Dette direktiv berører ikke medlemsstatenes mulighet til å kreve av tjenesteytere som er verter for informasjon fra sine tjenestemottakere at de handler med den varsomhet som med rimelighet må kunne ventes av dem, og som er nærmere angitt i den nasjonale lovgivning, med sikte på å avdekke og forhindre visse typer ulovlig virksomhet.
- 49) Medlemsstatene og Kommisjonen bør oppmuntre til utarbeiding av atferdsregler. Dette berører ikke disse reglernes frivillige karakter og de berørte parters mulighet til fritt å bestemme om de vil følge disse reglene.
- 50) Det er viktig at det foreslåtte direktivet om harmonisering av visse aspekter ved opphavsretten og beslektede rettigheter i informasjonssamfunnet og dette direktiv trer i kraft til samme tid, slik at det etableres klare rammeregler for tredjemanns ansvar ved krenkelse av opphavsretten og beslektede rettigheter på fellesskapsplan.
- 51) I tilfeller der det er nødvendig, bør hver medlemsstat ha plikt til å endre enhver lovgivning som kan hemme bruken av utenrettslig elektronisk tvisteløsning. Resultatet av en slik endring bør være at slike ordninger effektivt og faktisk gis mulighet til å virke i lovverket og i praksis, også over landegrensene.
- 52) For at det indre markeds friheter virkelig skal kunne utøves, må skadelidte sikres reell adgang til tvisteløsningsordninger. De skader som kan oppstå i forbindelse med informasjonssamfunnstjenester, kjennetegnes både ved sitt høye tempo og ved sin geografiske utstrekning. På bakgrunn av dette kjennetegnet og nødvendigheten av å påse at nasjonale myndigheter ikke setter den gjensidige tillit de bør ha til hverandre i fare, oppfordres i dette direktiv medlemsstatene til å sørge for at hensiktsmessige former for klageadgang er tilgjengelige. Medlemsstatene bør vurdere behovet for å gi adgang til domstolsbehandling med egnede elektroniske midler.
- 53) I direktiv 98/27/EF, som kommer til anvendelse på informasjonssamfunnstjenester, er det fastsatt en forbudsordning med sikte på vern av forbrukernes kollektive interesser. Denne ordningen vil bidra til fri bevegelighet for informasjonssamfunnstjenester ved å sikre et høyt vernnivå for forbrukerne.
- 54) Sanksjonene fastsatt innenfor rammen av dette direktiv berører ikke eventuelle andre former for sanksjoner eller klageadgang fastsatt i nasjonal lovgivning. Medlemsstatene plikter ikke å fastsette strafferettslige sanksjoner for overtredelse av nasjonale bestemmelser vedtatt i henhold til dette direktiv.
- 55) Dette direktiv berører ikke den lovgivning som får anvendelse for kontraktsmessige forpliktelser i forbindelse med forbrukeravtaler. Dette direktiv kan følgelig ikke føre til at forbrukerne fratras et vern de har i kraft av de ufravikelige reglene med hensyn til kontraktsmessige forpliktelser som er fastsatt i lovgivningen til den medlemsstat der vedkommende forbruker har sitt vanlige bosted.

- 56) Når det gjelder unntaket fastsatt i dette direktiv for kontraktsmessige forpliktelser i forbindelse med forbrukeravtaler, bør disse forpliktelser forstås som å omfatte opplysninger om vesentlige deler av kontraktens innhold, herunder forbrukerens rettigheter, som har avgjørende innflytelse på beslutningen om å inngå kontrakten.
- 57) I samsvar med konsekvent rettspraksis i De europeiske fællesskaps domstol beholder en medlemsstat retten til å treffe tiltak mot en tjenesteyter som er etablert i en annen medlemsstat, men hvis virksomhet helt eller hovedsakelig er rettet mot førstnevnte medlemsstats territorium, dersom valget av etableringssted er gjort med henblikk på å unndra seg de reglene som ville komme til anvendelse på tjenesteyteren dersom denne var etablert på territoriet til førstnevnte medlemsstat.
- 58) Dette direktiv bør ikke få anvendelse på tjenester levert av ytere etablert i en tredjestat. Med tanke på den elektroniske handels verdensomspennende dimensjon bør det likevel sikres at fællesskapsbestemmelsene er i samsvar med de internasjonale regler. Dette direktiv berører ikke resultatene av pågående drøftinger om rettslige spørsmål i internasjonale organisasjoner (WTO, OECD, Uncitral (Den internasjonale voldgiftsdomstolen)).
- 59) Til tross for den elektroniske kommunikasjons verdensomspennende karakter er det nødvendig å samordne nasjonale lovgivningsmessige tiltak på EU-plan for å hindre at det indre marked stykkes opp og for å fastsette egnede europeiske rammeregler. Denne samordningen bør også bidra til å skape en sterk felles forhandlingsposisjon i internasjonale fora.
- 60) For å muliggjøre en uhindret utvikling av elektronisk handel må den rettslige rammen være klar og enkel, forutsigbar og i samsvar med reglene som kommer til anvendelse på internasjonalt plan, slik at den ikke får skadevirkninger for europeisk industris konkurranseevne og ikke er til hinder for nyskapingen i denne sektor.
- 61) Dersom markedet faktisk skal virke ved hjelp av elektroniske midler i et globalisert miljø, må Den europeiske union og de viktigste områdene utenfor Europa arbeide sammen med sikte på en gjensidig tilpasning av lovgivning og framgangsmåter.
- 62) Samarbeidet med tredjestater på området elektronisk handel bør styrkes, særlig med søkerstatene, utviklingslandene og Den europeiske unions øvrige handelspartnere.
- 63) Vedtaket av dette direktiv hindrer ikke medlemsstatene i å ta hensyn til de virkninger framveksten av informasjonssamfunnet får på det sosiale, samfunnsmessige og kulturelle plan. Særlig bør

den ikke hindre tiltak beregnet på å nå sosiale, kulturelle og demokratiske mål som medlemsstatene måtte vedta i samsvar med fællesskapsretten og under hensyntagen til sitt språklige mangfold, sine nasjonale og regionale særtrekk og sin kulturelle arv, og på å sikre og opprettholde allmennhetens tilgang til et bredest mulig tilbud av informasjonssamfunnstjenester. Utviklingen av informasjonssamfunnet må uansett sikre borgerne i Fællesskapet tilgang til den europeiske kulturarv formidlet i et digitalt miljø.

- 64) Med elektronisk kommunikasjon råder medlemsstatene over et ypperlig middel for yting av offentlige tjenester på det kulturelle, utdanningsmessige og språklige området.
- 65) I sin resolusjon av 19. januar 1999 om forbrukerdimensjonen i informasjonssamfunnet⁽¹⁾ understreket Rådet at forbrukervernet fortjener særlig oppmerksomhet på dette området. Kommisjonen skal undersøke i hvilken utstrekning gjeldende forbrukervernbestemmelser gir et utilstrekkelig vern i forbindelse med informasjonssamfunnet, og vil der dette er nødvendig identifisere manglene i denne delen av regelverket og de aspekter som eventuelt krever ytterligere tiltak. Ved behov bør Kommisjonen utarbeide særskilte tilleggsforslag med sikte på å avhjelpe de mangler den måtte ha oppdaget —

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

KAPITTEL I

GENERELLE BESTEMMELSER

Artikkel 1

Formål og virkeområde

1. Formålet med dette direktiv er å bidra til at det indre marked virker på en tilfredsstillende måte ved at det sikres fri bevegelighet for informasjonssamfunnstjenester mellom medlemsstatene.
2. Ved dette direktiv tilnærmes, i det omfang som er nødvendig for å nå målet nevnt i nr. 1, visse nasjonale bestemmelser om informasjonssamfunnstjenester som gjelder det indre marked, tjenesteyternes etablering, kommersielle meddelelser, elektroniske kontrakter, mellommanns ansvar, atferdsregler, utenrettslig tvisteløsning, klageadgang og samarbeid mellom medlemsstatene.
3. Dette direktiv utfyller den del av fællesskapsretten som får anvendelse på informasjonssamfunnstjenester, men uten å berøre det vernenivå, særlig på områdene folkehelse og forbrukerinteresser, som er etablert ved fællesskapsdokumenter og den nasjonale lovgivning som gjennomfører dem, såfremt dette ikke innskrenker adgangen til å yte informasjonssamfunnstjenester.

⁽¹⁾ EFT C 23 av 28.1.1999, s. 1.

4. Dette direktiv etablerer ikke nye regler i internasjonal privatrett og behandler ikke domstolenes kompetanse.

5. Dette direktiv får ikke anvendelse på:

- a) skatteområdet,
- b) spørsmål vedrørende informasjonssamfunnstjenester som omfattes av direktiv 95/46/EF og 97/66 EF,
- c) spørsmål vedrørende avtaler eller praksis som reguleres av kartellovgivningen,
- d) følgende former for virksomhet på området informasjonssamfunnstjenester:
 - virksomhet som notarius publicus eller tilsvarende yrker, såfremt virksomheten er direkte og spesifikt knyttet til utøvelse av offentlig myndighet,
 - representasjon av en klient og forsvar av vedkommendes interesser i retten,
 - pengespillvirksomhet med innsats i form av penger i hasardspill, herunder lotterier og veddemål.

6. Dette direktiv berører ikke tiltak truffet på fellesskapsplan eller på nasjonalt plan, i samsvar med fellesskapsretten, for å fremme kulturelt og språklig mangfold og sikre pluralisme.

Artikkel 2

Definisjoner

I dette direktiv menes med

- a) «informasjonssamfunnstjenester»: tjenester i henhold til artikkel 1 nr. 2 i direktiv 98/34/EF, endret ved direktiv 98/48/EF,
- b) «tjenesteyter»: enhver fysisk eller juridisk person som yter en informasjonssamfunnstjeneste,
- c) «etablert tjenesteyter»: en tjenesteyter som faktisk utøver økonomisk virksomhet ved bruk av et fast forretningssted på ubestemt tid. Nærvær og bruk av de tekniske midler og teknologier som er nødvendige for å yte tjenesten, betyr ikke at tjenesteyteren er etablert,
- d) «tjenestemottaker»: enhver fysisk eller juridisk person som bruker en informasjonssamfunnstjeneste for yrkesmessige eller andre formål, særlig for å søke etter informasjon eller å gjøre informasjon tilgjengelig,

- e) «forbruker»: enhver fysisk person som handler for formål som ikke er knyttet til vedkommendes yrkes- eller forretningsmessige virksomhet,
- f) «kommersiell meddelelse»: enhver form for meddelelse beregnet på å fremme, direkte eller indirekte, varene eller tjenestene til eller bildet av et foretak, en organisasjon eller en person som driver forretnings-, industri- eller håndverksvirksomhet eller utøver et lovregulert yrke. Som kommersielle meddelelser i seg selv regnes ikke:
 - informasjon som muliggjør direkte tilgang til foretakets, organisasjonens eller personens virksomhet, særlig et domenenavn eller en elektronisk postadresse,
 - meddelelser om foretakets, organisasjonens eller personens varer, tjenester eller bilde som er utarbeidet på en uavhengig måte, særlig dersom de ytes uten finansielt vederlag,
- g) «lovregulert yrke»: ethvert yrke som i henhold til enten artikkel 1 bokstav d) i rådsdirektiv 89/48/EØF av 21. desember 1988 om en generell ordning for godkjenning av diplomer for høyere yrkeskompetansegivende utdanning av minst tre års varighet⁽¹⁾, eller artikkel 1 bokstav f) i rådsdirektiv 92/51/EØF av 18. juni 1992 om annen generelle ordning for godkjenning av yrkeskompetansegivende utdanning som supplement til direktiv 89/48/EØF⁽²⁾,
- h) «samordnet område»: krav fastsatt i medlemsstatenes rettsorden som får anvendelse på ytere av informasjonssamfunnstjenester eller på informasjonssamfunnstjenester, enten kravene er av generell art eller fastsatt særlig for dem.
- i) Det samordnede området gjelder krav som tjenesteytere må oppfylle med hensyn til:
 - adgangen til å starte virksomhet innenfor en informasjonssamfunnstjeneste, f.eks. krav som gjelder kvalifikasjoner, tillatelse eller melding,
 - utøvelsen av virksomhet innen en informasjonssamfunnstjeneste, f.eks. krav som gjelder tjenesteyterens atferd og tjenestens kvalitet eller innhold, herunder spørsmål vedrørende reklame, kontraktsmessige spørsmål eller spørsmål vedrørende tjenesteyterens ansvar.

⁽¹⁾ EFT L 19 av 24.1.1989, s. 16.

⁽²⁾ EFT L 209 av 24.7.1992, s. 25. Direktivet sist endret ved direktiv 97/38/EF (EFT L 184 av 12.7.1997, s. 31).

- ii) Det samordnede området omfatter ikke:
- krav som gjelder varer som sådanne,
 - krav som gjelder levering av varer,
 - krav som gjelder tjenester som ikke ytes med elektroniske midler.

Artikkel 3

Det indre marked

1. Hver medlemsstat skal påse at de informasjonssamfunnstjenester som ytes av en tjenesteyter etablert på medlemsstatens territorium, er i samsvar med de nasjonale bestemmelser som får anvendelse i medlemsstaten og som hører under det samordnede området.

2. Medlemsstatene kan ikke av grunner som hører under det samordnede området begrense adgangen til å yte informasjonssamfunnstjenester fra en annen medlemsstat.

3. Nr. 1 og 2 får ikke anvendelse på områdene nevnt i vedlegget.

4. Medlemsstatene kan treffe tiltak som avviker fra nr. 2 med hensyn til en gitt informasjonssamfunnstjeneste dersom følgende vilkår er oppfylt:

a) tiltakene må:

- i) være nødvendige av en av følgende grunner:
- den offentlige orden, særlig forebygging, etterforskning, avsløring og forfølgning av straffbare forhold, herunder beskyttelse av mindreårige og kampen mot enhver oppfordring til hat på grunnlag av rase, kjønn, religion eller nasjonalitet, og vern mot angrep på enkeltmenneskets verd,
 - vern av folkehelsen,
 - den offentlige sikkerhet, herunder vern av den nasjonale sikkerhet og det nasjonale forsvar,
 - forbrukervernet, herunder vern av investorer,
- ii) være truffet overfor en informasjonssamfunnstjeneste som skader målene nevnt under i), eller som representerer en alvorlig og tungtveiende risiko for skade på disse målene,
- iii) stå i forhold til disse målene,

b) medlemsstaten har på forhånd, uten at det berører rettergangen, herunder forberedende møter og tiltak som er ledd i etterforskning av straffbare forhold:

- anmodet medlemsstaten omhandlet i nr. 1 om å treffe tiltak, og denne medlemsstaten har ikke truffet slike tiltak, eller har truffet utilstrekkelige tiltak,
- underrettet Kommisjonen og medlemsstaten omhandlet i nr. 1 om at den har til hensikt å treffe slike tiltak.

5. I hastesaker kan medlemsstatene gjøre unntak fra vilkårene fastsatt i nr. 4 bokstav b). I slike tilfeller skal tiltakene snarest mulig meldes til Kommisjonen og medlemsstaten omhandlet i nr. 1, med angivelse av grunnene til at medlemsstaten anser at saken haster.

6. Uten at det berører medlemsstatens mulighet til å treffe og anvende slike tiltak, skal Kommisjonen snarest mulig undersøke om de meldte tiltak er forenlige med fellesskapsretten. Dersom den kommer til at tiltaket er uforenlig med fellesskapsretten, skal den anmode den berørte medlemsstat om å unnlate å treffe de påtenkte tiltakene, eller snarest mulig å bringe de aktuelle tiltak til opphør.

KAPITTEL II

PRINSIPPER

Avsnitt 1: Krav som gjelder etablering og opplysninger

Artikkel 4

Prinsippet om at det ikke skal kreves forhåndstillatelse

1. Medlemsstatene skal påse at adgangen til å starte og utøve virksomhet som tjenesteyter ikke kan gjøres til gjenstand for krav om forhåndstillatelse eller noe annet krav med tilsvarende virkning.

2. Nr. 1 berører ikke tillatelsesordninger som ikke særskilt og utelukkende er rettet mot informasjonssamfunnstjenester eller som omfattes av europaparlaments- og rådsdirektiv 97/13/EF av 10. april 1997 om en felles ramme for generelle tillatelser og individuelle lisenser for teletjenester⁽¹⁾.

⁽¹⁾ EFT L 117 av 7.5.1997, s. 15.

*Artikkel 5***Generelle opplysninger som skal gis**

1. I tillegg til de øvrige informasjonskrav fastsatt i fællesskapsretten skal medlemsstatene påse at tjenesteyteren skaffer tjenestemottakere og vedkommende myndigheter enkel, direkte og fast tilgang til minst følgende opplysninger:

- a) tjenesteyterens navn,
- b) den geografiske adressen der tjenesteyteren er etablert,
- c) nærmere opplysninger om tjenesteyteren, herunder e-postadresse, som gjør det mulig raskt å kontakte og direkte og konkret å kommunisere med tjenesteyteren,
- d) dersom tjenesteyteren er innført i et handelsregister eller tilsvarende offentlig register, registerets navn og tjenesteyterens registreringsnummer, eller tilsvarende identifikasjonsmidler som finnes i vedkommende register,
- e) dersom virksomheten krever tillatelse, nærmere opplysninger om vedkommende tilsynsmyndighet,
- f) med hensyn til lovregulerte yrker:
 - alle bransjeorganer eller tilsvarende organer som tjenesteyteren tilhører,
 - yrkestittel og medlemsstaten der den er gitt,
 - en henvisning til de bestemmelsene for utøvelse av yrket som gjelder i etableringsstaten og til framgangsmåten for å få tilgang til dem,
- g) dersom tjenesteyteren utøver en mva-pliktig virksomhet, identifikasjonsnummeret omhandlet i artikkel 22 nr. 1 i sjette rådsdirektiv 77/388/EØF av 17. mai 1977 om harmonisering av medlemsstatenes lovgivning med hensyn til omsetningsavgift — Felles merverdiavgiftssystem: ensartet avgiftsgrunnlag⁽¹⁾.

2. I tillegg til de øvrige informasjonskrav fastsatt i fællesskapsretten skal medlemsstatene når det i forbindelse med informasjonssamfunnstjenester angis priser, minst påse at disse er angitt klart og utvetydig, og at det særlig opplyses om hvorvidt de omfatter skatter og avgifter og leveringskostnader.

*Avsnitt 2: Kommersielle meddelelser**Artikkel 6***Opplysninger som skal gis**

I tillegg til de øvrige informasjonskrav fastsatt i fællesskapsretten skal medlemsstatene påse at kommersielle meddelelser som inngår i eller utgjør en informasjonssamfunnstjeneste, oppfyller minst følgende vilkår:

- a) den kommersielle meddelelsen må klart kunne identifiseres som sådan,
- b) den fysiske eller juridiske person for hvis regning den kommersielle meddelelsen foretas, må klart kunne identifiseres,
- c) dersom salgsfremmende tilbud som rabatter, premier og gaver er tillatt i medlemsstaten der tjenesteyteren er etablert, må de klart kunne identifiseres som sådanne, og vilkårene for å kunne benytte seg av dem, må være lett tilgjengelige og presentert på en klar og utvetydig måte,
- d) dersom salgsfremmende konkurranser eller spill er tillatt i medlemsstaten der tjenesteyteren er etablert, må de klart kunne identifiseres som sådanne, og vilkårene for deltaking må være lett tilgjengelige og være presentert på en klar og utvetydig måte.

*Artikkel 7***Uønskede kommersielle meddelelser**

1. I tillegg til de øvrige kravene fastsatt i fællesskapsretten, skal de medlemsstater som tillater uønskede kommersielle meddelelser med elektronisk post påse at kommersielle meddelelser foretatt av en tjenesteyter etablert på deres territorium kan identifiseres på en klar og utvetydig måte straks de er mottatt av mottakeren.

2. Med forbehold for direktiv 97/7/EF og direktiv 97/66/EF skal medlemsstatene treffe tiltak for å sikre at tjenesteytere som sender uønskede kommersielle meddelelser med elektronisk post, regelmessig konsulterer reservasjonsregistre der fysiske personer som ikke ønsker å motta denne form for kommersielle meddelelser kan registrere seg, og at tjenesteyterne respekterer disse personers ønske.

⁽¹⁾ EFT L 145 av 13.6.1977, s. 1. Direktivet sist endret ved direktiv 1999/85/EF (EFT L 277 av 28.10.1999, s. 34).

*Artikkel 8***Lovregulerte yrker**

1. Medlemsstatene skal påse at bruk av kommersielle meddelelser som inngår i eller utgjør en informasjonssamfunnstjeneste som leveres av en utøver av et lovregulert yrke, tillates med forbehold for at bestemmelsene for utøvelse av yrket overholdes, særlig bestemmelsene om yrkets uavhengighet, verdighet og ære, samt taushetsplikten og lojaliteten overfor kundene og andre utøvere av yrket.

2. Uten at bransjeorganenes og yrkessammenslutningenes uavhengighet berøres, skal medlemsstatene og Kommisjonen oppfordre bransjeorganene og yrkessammenslutningene til å utarbeide atferdsregler på fellesskapsplan for å fastsette hvilke opplysninger som kan oppgis i forbindelse med kommersielle meddelelser i samsvar med bestemmelsene nevnt i nr. 1.

3. Ved utarbeidingen av forslag til fellesskapsinitiativer som kan vise seg nødvendige av hensyn til at det indre marked skal virke tilfredsstillende i forbindelse med opplysningene omhandlet i nr. 2, skal Kommisjonen ta tilbørlig hensyn til de atferdsreglene som får anvendelse på fellesskapsplan, og skal handle i nært samarbeid med de berørte bransjeorganer og yrkessammenslutninger.

4. Dette direktiv får anvendelse i tillegg til fellesskapsdirektiver om adgang til å starte og utøve virksomhet innen lovregulerte yrker.

Avsnitt 3: Kontrakter inngått elektronisk*Artikkel 9***Behandling av kontrakter**

1. Medlemsstatene skal påse at deres rettsorden gjør det mulig å inngå kontrakter elektronisk. Medlemsstatene skal særlig påse at de lovfestede krav som gjelder for inngåelse av kontrakter, ikke fører til at slike kontrakter mister sin rettsvirkning og gyldighet fordi de er inngått elektronisk.

2. Medlemsstatene kan fastsette at nr. 1 ikke får anvendelse på alle typer kontrakter eller på visse kontrakter som hører under følgende kategorier:

- a) kontrakter som skaper eller overfører rettigheter i fast eiendom, med unntak av utleieretter,
- b) kontrakter der loven krever medvirkning av domstoler, offentlige myndigheter eller yrker der det utøves offentlig myndighet,
- c) kausjonsavtaler og avtaler om sikkerhet stilt av personer som handler for formål som ikke er knyttet til deres yrkes- eller forretningsvirksomhet,

d) familie- eller arverettslige kontrakter.

3. Medlemsstatene skal angi for Kommisjonen de kontraktkategoriene nevnt i nr. 2 som de ikke gir nr. 1 anvendelse på. De skal hvert femte år framlegge for Kommisjonen en rapport om anvendelsen av nr. 2 med en redegjørelse for grunnene til at de anser det nødvendig å opprettholde de kategoriene nevnt i nr. 2 bokstav b) som de ikke gir nr. 1 anvendelse på.

*Artikkel 10***Opplysninger som skal gis**

1. I tillegg til de øvrige informasjonskrav fastsatt i fellesskapsretten skal medlemsstatene påse at tjenesteyteren, med mindre annet er blitt avtalt mellom parter som ikke er forbrukere, gir minst de opplysningene som er nevnt nedenfor, formulert på en klar, forståelig og utvetydig måte, før tjenestemottakeren foretar en bestilling:

- a) de forskjellige tekniske etappene som er knyttet til kontraktsinngåelsen,
- b) om en inngått kontrakt vil bli arkivert av tjenesteyteren eller ikke, og om den vil være tilgjengelig eller ikke,
- c) de tekniske midlene til oppdaging og korreksjon av feil som er gjort ved innleggingen av dataene før bestilling er foretatt,
- d) de språk kontrakten kan inngås på.

2. Medlemsstatene skal påse at tjenesteyteren, med mindre annet er blitt avtalt mellom parter som ikke er forbrukere, angir hvilke relevante atferdsregler tjenesteyteren følger, samt gir opplysninger om hvordan disse reglene er tilgjengelige elektronisk.

3. Kontraktsklausuler og generelle vilkår må gjøres tilgjengelige for tjenestemottakeren på en måte som gjør det mulig å oppbevare og reproducere dem.

4. Nr. 1 og 2 får ikke anvendelse på kontrakter inngått utelukkende ved utveksling av elektronisk post eller tilsvarende individuelle meddelelser.

*Artikkel 11***Bestilling**

1. Med mindre annet er blitt avtalt mellom parter som ikke er forbrukere, skal medlemsstatene påse at følgende prinsipper anvendes når en tjenestemottaker foretar en bestilling elektronisk:

— tjenesteyteren må bekrefte mottak av tjenestemottakerens bestilling uten ubegrunnet opphold og med elektroniske midler,

— bestillingen og mottakskvitteringen skal anses som mottatt når partene de er adressert til, har tilgang til dem.

2. Medlemsstatene skal påse at tjenesteyteren, med mindre annet er blitt avtalt mellom parter som ikke er forbrukere, stiller til tjenestemottakerens rådighet tekniske midler som er egnede, effektive og tilgjengelige og som gjør det mulig å oppdage feil som er gjort under innleggingen av dataene og korrigere dem før bestilling foretas.

3. Nr. 1 første strekpunkt og nr. 2 får ikke anvendelse på kontrakter inngått utelukkende ved utveksling av elektronisk post eller tilsvarende individuelle meddelelser.

Avsnitt 4: Tjenesteytende mellommanns ansvar

Artikkel 12

Ren formidling

1. Medlemsstatene skal påse at en tjenesteyter som yter en informasjonssamfunnstjeneste som bare består i å overføre informasjon gitt av en tjenestemottaker i et kommunikasjonsnett eller å gi tilgang til kommunikasjonsnettet, ikke holdes ansvarlig for den informasjon som overføres, forutsatt at:

- overføringen ikke starter hos tjenesteyteren,
- tjenesteyteren ikke velger ut mottakeren av den informasjonen som overføres,
- tjenesteyteren ikke velger ut og endrer den formidlede informasjon.

2. Virksomhet som består i å overføre og gi tilgang som omhandlet i nr. 1 omfatter automatisk, mellomliggende og kortvarig lagring av den informasjon som overføres, forutsatt at lagringen utelukkende tjener til å foreta overføringen i kommunikasjonsnettet, og at varigheten ikke overstiger den tid som med rimelighet kreves for overføringen.

3. Denne artikkel berører ikke den mulighet en domstol eller en forvaltningsmyndighet har, i samsvar med medlemsstatenes rettsorden, til å kreve at tjenesteyteren bringer en overtredelse til opphør eller forhindrer den.

Artikkel 13

Mellomlagring

1. Medlemsstatene skal påse at en tjenesteyter som yter en informasjonssamfunnstjeneste som består i å overføre informasjon gitt av en tjenestemottaker i et kommunikasjonsnett, ikke holdes ansvarlig i forbindelse med den automatiske, mellomliggende og midlertidige lagringen av denne informasjonen dersom lagringen skjer utelukkende i den hensikt å gjøre overføring av informasjonen til andre tjenestemottakere på disses anmodning mer effektiv, forutsatt at:

- tjenesteyteren ikke endrer informasjonen,
- tjenesteyteren overholder vilkårene for tilgang til informasjonen,
- tjenesteyteren overholder reglene for ajourføring av informasjonen, som skal være angitt på en måte som er alminnelig godtatt og anvendt av foretakene,
- tjenesteyteren ikke griper inn i lovlig bruk av teknologi som er alminnelig godtatt og anvendt innen bransjen, i den hensikt å oppnå data om bruken av informasjonen,
- tjenesteyteren treffer tiltak med sikte på å fjerne informasjon vedkommende har lagret eller sperre tilgangen til den så snart vedkommende får kjennskap til at den opprinnelig overførte informasjonen er fjernet fra nettet eller at tilgangen til den er blitt sperret, eller at en domstol eller en forvaltningsmyndighet har gitt pålegg om å fjerne informasjonen eller til å sperre tilgangen til den.

2. Denne artikkel berører ikke den mulighet en domstol eller en forvaltningsmyndighet har, i samsvar med medlemsstatenes rettsorden, til å kreve at tjenesteyteren bringer en overtredelse til opphør eller forhindrer den.

Artikkel 14

Vertstjenester

1. Medlemsstatene skal påse at en tjenesteyter som leverer en informasjonssamfunnstjeneste som består i å lagre informasjon levert av en tjenestemottaker, ikke holdes ansvarlig for informasjon som lagres etter anmodning fra en tjenestemottaker, forutsatt at:

- a) tjenesteyteren ikke har faktisk kjennskap til ulovlig virksomhet eller ulovlig informasjon, og at vedkommende med hensyn til krav om skadeserstatning ikke har kjennskap til fakta eller forhold som klart viser at virksomheten eller informasjonen er ulovlig,
- b) tjenesteyteren, fra det øyeblikk vedkommende får slik kjennskap, handler raskt for å fjerne informasjonen og sperre tilgangen til den.

2. Nr. 1 får ikke anvendelse dersom tjenestemottakeren handler under tjenesteyterens myndighet eller kontroll.

3. Denne artikkel berører ikke den mulighet en domstol eller en forvaltningsmyndighet har, i samsvar med medlemsstatenes rettsorden, til å kreve at tjenesteyteren bringer en overtredelse til opphør eller forhindrer den, og berører heller ikke medlemsstatenes mulighet til å innføre framgangsmåter for å fjerne slik informasjon eller sperre tilgangen til den.

Artikkel 15

Ingen generell overvåkingsplikt

1. Medlemsstatene skal ikke pålegge tjenesteyterne, når de leverer tjenestene omhandlet i artikkel 12, 13 og 14, en generell plikt til å overvåke den informasjonen de overfører eller lagrer, eller en generell plikt til aktivt å søke etter fakta eller forhold som tyder på ulovlig virksomhet.

2. Medlemsstatene kan fastsette at ytere av informasjonssamfunnstjenester skal ha plikt til umiddelbart å underrette vedkommende myndigheter om ulovlig virksomhet som mottakere av deres tjenester skal ha utøvd eller om ulovlig informasjon som sistnevnte skal ha gitt, eller til å meddele vedkommende myndigheter, på deres anmodning, opplysninger som gjør det mulig å identifisere de tjenestemottakere de har inngått vertstjenesteavtaler med.

KAPITTEL III

GJENNOMFØRING

Artikkel 16

Atferdsregler

1. Medlemsstatene og Kommisjonen skal oppmuntre til:

- a) at foretaks-, yrkes- og forbrukersammenslutninger eller – organisasjoner utarbeider atferdsregler på fellesskapsplan beregnet på å bidra til en korrekt gjennomføring av artikkel 5-15.
- b) at utkast til atferdsregler på nasjonalt plan eller på fellesskapsplan oversendes Kommisjonen på frivillig basis,
- c) at atferdsreglene gjøres elektronisk tilgjengelige på Fellesskapets språk,
- d) at foretaks-, yrkes- og forbrukersammenslutninger eller - organisasjoner oversender medlemsstatene og Kommisjonen sine vurderinger av anvendelsen av atferdsreglene og deres innvirkning på praksis, bruk eller sedvane innen elektronisk handel,
- e) at det fastsettes atferdsregler med hensyn til beskyttelse av mindreårige og menneskeverdet.

2. Medlemsstatene og Kommisjonen skal oppmuntre sammenslutninger eller organisasjoner som representerer forbrukerne til å delta i utarbeidingen og anvendelsen av atferdsregler som berører deres interesser, og som utarbeides i samsvar med nr. 1 bokstav a). Der det er formålstjenlig, bør sammenslutninger som representerer synshemmede og funksjonshemmede i sin alminnelighet rådspørres for at det skal kunne tas hensyn til deres særlige behov.

Artikkel 17

Utenrettslig tvisteløsning

1. Medlemsstatene skal påse at deres lovgivning i tilfelle uenighet mellom en tjenesteyter og en mottaker av slike tjenester ikke er til hinder for bruk av utenrettslige ordninger for tvisteløsning etter nasjonal lovgivning, herunder ved hjelp av passende elektroniske midler.

2. Medlemsstatene skal oppfordre de organer som brukes ved utenrettslig tvisteløsning, særlig når det gjelder forbrukertvister, til å handle på en slik måte at de berørte parter sikres tilstrekkelige garantier for rett saksbehandling.

3. Medlemsstatene skal oppfordre de organer som brukes ved utenrettslig tvisteløsning til å underrette Kommisjonen om viktige avgjørelser de treffer med hensyn til informasjonssamfunnstjenester, og til å oversende alle andre opplysninger om praksis, bruk eller sedvane innen elektronisk handel.

*Artikkel 18***Klageadgang**

1. Medlemsstatene skal sørge for at de former for klageadgang som er tilgjengelige i nasjonal lovgivning i forbindelse med virksomhet innen informasjonssamfunnstjenester, gjør det mulig raskt å treffe tiltak, herunder midlertidige tiltak, med sikte på å bringe enhver påstått krenkelse til opphør og å hindre enhver videre skade på de berørte interesser.

2. Vedlegget til direktiv 98/27/EF utfylles som følger:

«11. Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/31/EF av 8. juni 2000 om visse rettslige aspekter ved informasjonssamfunnstjenester, særlig elektronisk handel, i det indre marked (Direktivet om elektronisk handel) (EFT L 178 av 17.7.2000, s. 1).»

*Artikkel 19***Samarbeid**

1. Medlemsstatene skal ha tilstrekkelige kontroll- og etterforskningsmidler til rådighet for en effektiv gjennomføring av dette direktiv, og skal påse at tjenesteyterne gir dem de nødvendige opplysninger.

2. Medlemsstatene skal samarbeide med de andre medlemsstater. For dette formål skal de utpeke ett eller flere kontaktpunkter og sende nærmere opplysninger om dem til de andre medlemsstatene og Kommisjonen.

3. Medlemsstatene skal snarest mulig og i samsvar med nasjonal lovgivning yte den bistand og framskaffe de opplysninger de andre medlemsstatene eller Kommisjonen anmoder om, herunder med hensiktsmessige elektroniske midler.

4. Medlemsstatene skal opprette kontaktpunkter som er tilgjengelige minst med elektroniske midler og som tjenestemottakere og tjenesteytere kan henvende seg til for å få

- a) generelle opplysninger om sine kontraktsmessige rettigheter og forpliktelser samt om de klage- og erstatningsordninger som står til deres rådighet ved tvister, herunder om praktiske sider ved bruk av disse ordningene,
- b) nærmere opplysninger om myndigheter, sammenslutninger og organisasjoner der de kan få flere opplysninger eller praktisk bistand.

5. Medlemsstatene skal oppfordre til at Kommisjonen underrettes om viktige forvaltningsmessige og rettslige avgjørelser som er truffet på deres territorium med hensyn til tvister om informasjonssamfunnstjenester og om praksis, bruk eller sedvane innen elektronisk handel. Kommisjonen skal oversende disse avgjørelsene til de andre medlemsstatene.

*Artikkel 20***Sanksjoner**

Medlemsstatene skal bestemme hvilke sanksjoner som får anvendelse på overtredelse av bestemmelser i den nasjonale lovgivning vedtatt i henhold til dette direktiv, og skal treffe alle tiltak som er nødvendige for å sikre at de gjennomføres. De fastsatte sanksjonene skal være virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende.

KAPITTEL IV

SLUTTBESTEMMELSER

*Artikkel 21***Ny gjennomgåelse**

1. Innen 17. juli 2003 og deretter annethvert år skal Kommisjonen framlegge for Europaparlamentet, Rådet, Kommisjonen og Den økonomiske og sosiale komité en rapport om anvendelsen av dette direktiv, eventuelt vedlagt forslag med sikte på å tilpasse det til den juridiske, tekniske og økonomiske utvikling på området informasjonssamfunnstjenester, særlig med hensyn til kriminalitetsforebygging, beskyttelse av mindreårige, forbrukervern og det indre markeds tilfredsstillende virkemåte.

2. Rapporten skal undersøke behovet for tilpasning av dette direktiv, og særlig analysere behovet for forslag som gjelder ansvaret til leverandører av hyperlenker og av søkeverktøy, framgangsmåter for melding og fjerning samt ansvarsforholdene etter at innhold er fjernet. Rapporten skal dessuten analysere behovet for ytterligere vilkår knyttet til ansvarsfritaket fastsatt i artikkel 12 og 13 i lys av den tekniske utvikling, og muligheten for å anvende prinsippene for det indre marked på sending av uønskede kommersielle meddelelser med elektronisk post.

*Artikkel 22***Innarbeiding i nasjonal lovgivning**

1. Medlemsstatene skal innen 17. januar 2002 sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.

2. Bestemmelsene nevnt i nr. 1 skal, når de vedtas av medlemsstatene, inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når det kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

*Artikkel 23***Ikrafttredelse**

Dette direktiv trer i kraft den dag det kunngjøres i *De Europeiske Fellesskaps Tidende*.

*Artikkel 24***Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Luxembourg, 8. juni 2000.

For Europaparlamentet

N. FONTAINE

President

For Rådet

G. d'OLIVEIRA MARTINS

Formann

*VEDLEGG***UNNTAK FRA ARTIKKEL 3**

Som fastsatt i artikkel 3 nr. 3, får artikkel 3 nr. 1 og 2 ikke anvendelse på:

- opphavsrettigheter, beslektede rettigheter, rettighetene omhandlet i direktiv 87/54/EØF⁽¹⁾ og direktiv 96/9/EF⁽²⁾, samt industrielle eiendomsrettigheter,
- utstedelse av elektroniske penger av institusjoner som medlemsstatene har anvendt et av unntakene fastsatt i artikkel 8 nr. 1 i direktiv 2000/46/EF⁽³⁾ på,
- artikkel 44 nr. 2 i direktiv 85/611/EØF⁽⁴⁾,
- artikkel 30 og avdeling IV i direktiv 92/49/EØF⁽⁵⁾, avdeling IV i direktiv 92/96/EØF⁽⁶⁾, artikkel 7 og 8 i direktiv 88/357/EØF⁽⁷⁾ og artikkel 4 i direktiv 90/619/EØF⁽⁸⁾,
- partenes frihet til å velge hvilken lovgivning som skal anvendes på deres kontrakt,
- kontraktsmessige forpliktelser som gjelder for forbrukeravtaler,
- den formelle gyldigheten av kontrakter som skaper eller overfører rettigheter i fast eiendom der slike kontrakter er underlagt obligatoriske formelle krav etter lovgivningen i den medlemsstat der den faste eiendommen ligger,
- spørsmålet om hvorvidt uønskede kommersielle meddelelser med elektronisk post skal tillates.

⁽¹⁾ EFT L 24 av 27.1.1987, s. 36.

⁽²⁾ EFT L 77 av 27.3.1996, s. 20.

⁽³⁾ Ennå ikke kunngjort i EFT.

⁽⁴⁾ EFT L 375 av 31.12.1985, s. 3. Direktivet sist endret ved direktiv 95/26/EF (EFT L 168 av 18.7.1995, s. 7).

⁽⁵⁾ EFT L 228 av 11.8.1992, s. 1. Direktivet sist endret ved direktiv 95/26/EF.

⁽⁶⁾ EFT L 360 av 9.12.1992, s. 2. Direktivet sist endret ved direktiv 95/26/EF.

⁽⁷⁾ EFT L 172 av 4.7.1988, s. 1. Direktivet sist endret ved direktiv 92/49/EØF.

⁽⁸⁾ EFT L 330 av 29.11.1990, s. 50. Direktivet sist endret ved direktiv 92/96/EF.